

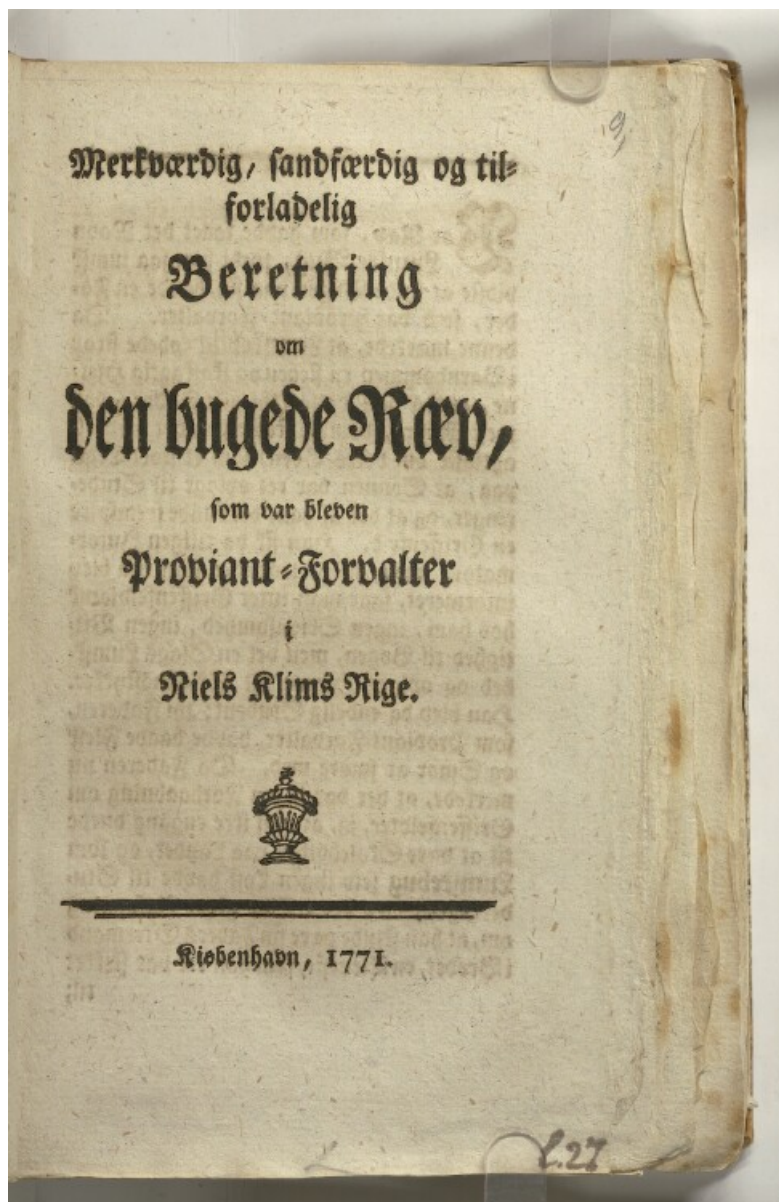
Titel: Merkværdig, sandfærdig og tilforladelig Beretning om den bugede Ræv, som var bleven Proviand-Forvalter i Niels Klims Rige.

Citation: "Merkværdig, sandfærdig og tilforladelig Beretning om den bugede Ræv, som var bleven Proviand-Forvalter i Niels Klims Rige.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16, ?, 1771*, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_016-shoot-workid1_016_009/facsimile.pdf (tilgået 20. april 2024)

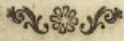
Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

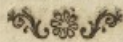
[Læs Public Domain-erklæringen](#)

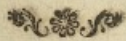
Bor Kæv, som havde faaet det Navn
Lumsk Bug, fordi han saa lumsk
vidste at fylde Bugen paa sig, havde en Fa-
der, som var Proviant-Forvalter. Da
denne mærkede, at Lumsk Bug robede strax
i Barndommen en slegen og skalkagtig Hier-
ne, antog han dette (thi alle Fædre, dog
mest Modre, domme stedse paa det fordeel-
agtigste om deres Børn) som et stort Legn
paa, at Sønnen var ret oplagt til Stude-
ringer, og at der af ham vel kunde fremspire
en Griffensfeld. Han fik da tiligen Infor-
mator; men, ihvor troeligen han end blev
informeret, saae man intet Griffensfeldiansk
hos ham, ingen Skionsomhed, ingen Vit-
tighed til Bogen, men vel en Slags Lumsk-
hed og oplagt Hierne til Skielmsstykker.
Han blev da endelig Student; thi Faderen,
som Proviant-Forvalter, havde baade Flesk
og Smør at smøre med. Da Faderen nu
mærkede, at der var ingen Forhaabning om
Griffensfeldter, ja, at han ikke engang dueede
til at være Skoleholder paa Landet, og som
Lumsk Bug selv ingen Lyst havde til Stu-
deringer, blev der i Tide gjort Ansøgning
om, at han skulde være sin Faders Eftermand
i Brodet, en Tjeneste, som han ret var skicket
til;

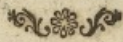
til; thi hans Forfodder lignede Magneten, og havde en overmaade rar tiltreffende Kraft. Faderen deer, gammel og mat af Dage og Jyr, dog til al Lykke ikke, forend han havde fra først og tilsidst oplært Lumskelug (der dog selv var lumsk og skalkagtig nok af Naturen; thi Tydsken siger: Art von Art) i alle Treffer og Kneeb. Faderens Død gav ham mange Penge, og den seede Besilling at være Proviant-Forvalter ved Floden. Hor nu engang, hvorledes Lumskelug bar sig ad. Der var saa omtrent fire tusende Kior, der tjente for Matroser: af disse vare stedsse et got Antal frie for Klims Tjeneste, fik Lov at reyse paa deres egen Haand til Soes, for at øve sig i Soemandskabet, og giøre sig andre Fordele. Disse frie Kiors Proviant skulde høre Klim til; men man vil sværge paa, at Keyseren fik aldrig nogen Underretning derom, men at Lumskelug beholdt Provianten, som skal have udgiort forfærdelige store Penge-Summer. Det var ikke nok dermed, men han snød endog de Kior, som gjorde Klims Tjeneste; thi haade kiøbte han under Prisen, og alle Ting for ferre Penge, end de, han oppebar af Klim; til hvilken Ende han aldrig brod sig

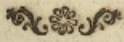
oin, hvad Afkrab han samlede tilfammen
til Kloerne, naar han kun kunde faae got
Klob, og skalkre paa alt; som for Ex. 4 k.
paa et Pund Smor, og saa videre efter Ad-
venant. Og dog oven i Kloebet gav han
ikke Matroserne den fulde Begt engang, som
Kenseren havde tilstaaet dem. Saaledes
snydende baade paa Indklob og Begt, fik han
en forfærdelig tyf Bug, og det smukke Navn
DE Lumskebug. Men alt dette Snyderie
var dog saa got som intet imod al den
Mængde Frie-Kloers Kost, som han gandske
og reent ud beholdt. Alim fik dette at vide.
Han kom i Arrest. Alting blev ham over-
bevist, og hans Straf blev at miste Brodet
og alle sine Midler. Det var en meget
haard Straf, meente man; men Lumskebug
loe kun deraf. Han havde i Tide udtrans-
porteret sine Supperier, og det man fandt i
hans Værelser hiemme hos ham selv, for-
holdt sig kun dertil, som Een til Halvfem-
sindstyve. Lumskebug, saaledes sluppen
fra Strikken, hvis værdigste Candidat han
stedse havde været, tog ud paa Landet, un-
der Foregivende der at soge og tilbetle sig
det daglige Brod hos nogle af sine Venner.
Men her havde Haven sine mange Lyve-
Ko:

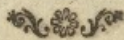
Koster, og levede Fyrstelig, dog i Forstningen incognito. Siden efterhaanden udbredte han ved Breve og Strikpenge, at han fik en Bestilling igien paa en frisk. Nye Bestilling, nye Zurerier. Lumskkebug kunde nu have været lykkelig, hvis han havde kundet ladet være at stiele; men Forrødderne vare alt for virksomme. Keyseren (thi Klins Narvaagenhed er af alle bekendt) fik atter hans Kneeb at vide, samt hvorledes han forrige Gang havde faaet udpractiseret sine Zurerier, ved hvis Hielp han siden var kommen til Brod igien. Klins meente, at det denne Gang ikke burde gaae saaledes til. Lumskkebug maatte lugte Strikken; hans bestukne Patroner og Medholdsmand fik og en Nem af Huden, og alle hans Zurerier blev den Gang rigtig opspurgt, fundne og confisqueerte. Man havde ondt ved at faae ham op ad Stigen, saa tyk og forædt var hans Bug; men han blev dog omsider lykkelig og vel hangt. Det var en almindelig Mode den Gang i Klins Rige, at alle Embødsmand, som frygte for Virkingen af deres Kneeb, udtransporteerde deres Penge, som de Perfes og nefes havde samlet sig, til fremmede Banqver, for siden

i den onde Tid at have noget at holbe sig vel med, foruden Stikpenge til Bedkommende, for derved at snige sig ind i Raade og Embeder igien, naar den første Storm var forbi. Klim kom i Erfaring om dette, og lod den Forordning udgaae, at de Dyr, som førte saaledes deres Penge udaf Landet til fremmede Stæder, skulde uden al Estergivelse strax ophænges; og, som Livet er kiert, endog for Dyrene, indjog dette saadan en Skræk, at Pengene forbleve i Riget. Denne Proviant-Forbaster havde nogle Halb-Brodre, som ligeledes maatte see Kiøge Høns. Banskabningen med Hunde-Hoved og Næve-Kloer, som givende saa ubarmhertigt-huudst af Borgere og Almue, og som havde gjort til Stats-Maxime, at de ubilliteerte Dyr skulde hver Uge have fire Faste-Dage, og klippes til Vinteren i Frost-Veyr, maatte paradere ved Siden af Luntstebug, som endog fik Selskab af en anden Halb-Broder, som, efterat have spillet tre Gange Fallit, fandt Midler og Udveje til at blive en stor Herre, Excellence og Indcasserer. Han tog rigtigt og noyagtigt nok imod Skatten; men Klim fik kun det mindste deraf. Der var nok
en

en Hals: Broder, som under *Alims* Formand havde samlet Kejserslige Rigdomme, tildeels ved at bortselge alle Embeder og *Vres*-Titler, ved at tilbageholde Fyrstens Revenüer, og tildeels ved de overmaade store Stenkaser, som Fyrsten gav ham, saa ofte han, formedelsi en vis Dreik, hvis Brug dette sl. dske Dyr havde lært ham til sin egen store Fordeel, var bleven alt for meget lystig, saa at ligesom henrykt og uden for sig selv, druknet i Fryd og Glæde, han ikke var sin fulde Forstand mægtig, men styrede lit paa sine Concepter. Dette lumskte Dyr blev ogsaa efterseet, og fik sin tilbørlige Løn, og *Alim* fik hans Penge samlede, ihvor vidt og bredt de end vare ud- og adspredte. Da Kejseren saaledes var kommen i Færd med at straffe Luxerier og alle Uretfærdigheder, faldt og i Unaade det upatriotiske Dyr, som stedse ved sin Slidder-Bladder og Foreskillinger havde trukket saa mangfoldige Fremmede ind i Riget, for at give dem de Rigdomme og den Ære, som tilhørte og burde tilfalde Landets Indfødte. Hvad skulde disse mange Fremmede gjøre? De skulde gjøre Wind; thi herpaa manglede det meget i *Alims* Rige. De oppustede ogsaa en Wind, som nær havde blæst hele *Alims* Rige om. Da de nu i lang Tid havde gjort et rasende Uvejr, løb de bort med Kejsers Penge i Millionvis, og lod Stormen blive tilbage, hvis bedrøvelige og sørgelige Virkninger Landet endnu føler. *Alim* vil nu ingen fremmede Windmagere mere have; han vil endog dempe det indenlandskte Windmagerie, og i Henseende til alle Forfremmelse allene see paa virkelige Fortienester. Men at komme tilbage igien til den bugede Proviand Forvalter, da skal han (at forstaae, førend han blev hængt) have ladet sig forlynde med, at vilde aabenbare tusinde og tusinde Venker hos andre til største Fordeel for Kejseren. Men *Alim* lod svare, at han desuden skulde blive nødt og tvungen til at fremsige alt hvad han vidste, saafremt der var Anstalter og Tampe i Stokhuusene. Den arme Ræv maatte da, førend han blev opklynget, fremsige alt hvad han vidste, baade Løst

og fast, hvorved mange Detientere ved Floden fik en
haanlig Straf; og der blev saa stor en Reforme ved
Proviant-Gaarden, at saa eller ingen af de forrige De-
tientere forblev i Tienesten.

Landskebygs Svanesang langs af Veyen og op ad Stigen.

Væ mig elendige, som nu skal klænges op,
O væ min tykke Dug, o væ min arme Krop!
At! at mit Snyderie saaledes vorder hevet,
At Livet ey engang i mig skal blive levnet.
Hvis alle Snydere med mig nu qualte blev,
Som havde mod Niels Al m og Dyrene brugt Kneeb,
Da vilde Brændet, som saa dyrt nu sælges, blive
Saa dyrt, at Velstand selv ey Kulden kunde drive.
Bliss blev da lykkelig, og hele Folket med,
Den vilse Keyser fik opnaaet sit Dvemeed;
Men om det mueligt er hver Snydere at henge,
Det er en Sag, hvorom jeg tvivlet har saa lange,
Indtil jeg endelig dog selv nu klænges op,
Og streeffes jammerlig udi min tykke Krop.
Lad Kornpugerne, som Folket pine, plage
Som jeg, ved Strikkerne og ende deres Dage;
Til dyre Karinger de glemme deres Foer,
Og alt for ofte det til fremmed Lande gaer.
Lad dem, som Vanqverer i Rigdoms Skied tør giøre,
For at beholde alt, hvad Nafsen eyer, høre
Den samme Dom, som jeg; saa Excellence: Skab
I Høst forvandler blir til Vrens, Livets Tab.
Og de Almisser op; som Fattige bør nyde,
Som deres Alderdom ernære skal og fryde,
Hvad gielder, at endel af disse Penge er
For de Forvaltende, som Arve-Skillinger.
Lad dem da ogsaa see, man dem kan attrapere,
Saa at de ey omsonst skal Keyseren fixere;
Saa at de ey omsonst skal pine Armod ud,
Og drive Spot med alt, Religion og Gud.
Kort: Sid hver Snydere man Strikken vilde sende:
Men Spørgemaal ene blir: Hvor faaer man alt
det Brænde?